

Vážení čtenáři,

v tomto periodiku se pravidelně setkáváte s konceptem bazální stimulace formou kazuistik, které prezentují zaměstnanci supervidovaných certifikovaných pracovišť bazální stimulace. Od roku 2003 ke dni 31. 7. 2013 bylo v konceptu bazální stimulace proškoleny v České a Slovenské republice 360 zařízení, z nichž je 79 certifikováno. Kazuistiky jsou zpracovány certifikovanými pracovišti a potvrzují péči založenou na důkazech (Evidence based nursing). Jedná se o proces, jehož základem je odbornost poskytovatele péče a preference potřeb klienta, což zaručuje optimální, bezpečnou a individuální péči. V tomto čísle vám představíme kazuistiku z nemocnice Písek, oddělení dlouhodobé intenzivní péče.

PhDr. Karolína Friedlová, Praxisbegleiter für Basale Stimulation® in der Pflege
Certifikovaný lektor a supervizor konceptu Bazální stimulace
Jednatelka akreditované vzdělávací společnosti INSTITUT Bazální stimulace s.r.o.

Využití konceptu bazální stimulace u pacienta S APALICKÝM SYNDROMEM

Markéta Zachová, všeobecná sestra, Martina Humpálová, všeobecná sestra,
Mgr. Jana Mášková, vrchní sestra, nemocnice Písek

S konceptem bazální stimulace jsme začaly pracovat na jednotce dlouhodobé intenzivní ošetrovatelské péče (DIOP) v písecké nemocnici v roce 2011, kdy jsme společně s dalšími kolegyněmi absolvovaly nejdříve certifikovaný Základní kurz a později i nástavbový kurz bazální stimulace. Přestože jsme již v předchozí době uplatňovaly holistický přístup k pacientům, aplikace konceptu bazální stimulace zajistila kvalitnější systém ošetrovatelské péče na našem oddělení. I přes počáteční problémy a odmítavý postoj některých spolupracovníků k zavádění jednotlivých prvků do péče o pacienta se nám podařilo koncept bazální stimulace zařadit do každodenních ošetrovatelských činností. Počátkem roku 2013 naše zařízení požádalo INSTITUT Bazální stimulace o supervizi, na jejímž základě jsme získali certifikát „Pracoviště Bazální stimulace“.

Na oddělení DIOP jsou hospitalizováni především pacienti s apalickým syndromem po polytraumatech, po těžkých mozkových příhodách či pacienti po kardiopulmonální resuscitaci s anoxickým poškozením mozku. U pacientů nejčastěji uplatňujeme prvky somatické stimulace, masáže stimulující dýchání, optickou, auditivní, orální a taktilně-haptickou stimulaci. U každého pacienta stavíme individuální plán péče na základě biografické anamnézy a úzce spolupracujeme s jeho

rodinou a blízkými osobami. Pro získání biografických údajů pacienta máme k dispozici dotazník pro příbuzné nebo blízké osoby, kteří nám pomohou zorientovat se v životním stylu a individuálních zvycích pacienta.

Implementace konceptu bazální stimulace do ošetrovatelské péče – kazuistika

Pan S. T. (53 let) měl v roce 2008 vážnou autonehodu, při které na místě spolujezdce utrpěl velmi vážná zranění. Během hospitalizace v jiném zdravotnickém zařízení došlo k několika komplikacím a následně byl u pacienta diagnostikován apalický syndrom. Po čtyřech

letech byl pacient přeložen na oddělení DIOP v naší nemocnici. Při přijetí byl v těžkém bezvědomí, velmi spastický, zahleněný a bez jakékoliv reakce na podněty z okolí.

Stejně jako všechny příbuzné a blízké osoby jednotlivých pacientů, kteří jsou hospitalizováni na našem oddělení, seznámily jsme i rodinu pana S. T. s konceptem bazální stimulace a požádaly jsme je o spolupráci prostřednictvím letáku se základními informacemi, osobním rozhovorem a vyplněním dotazníku. Dotazník je zaměřen na informace ze života pacienta před událostí, která změnila jeho zdravotní stav. Zabývá se mimo jiné oblíbeným jídlem, pitím, hudbou nebo zájmovými činnostmi. Ze získaných informací jsme vyhodnotily vhodné prvky bazální stimulace v souvislosti s individuálními potřebami pacienta. O panu S. T. jsme se mimo jiné dozvěděly, že je otcem tří dcer, byl vášnivý sportovec a milovník sladkostí.

Protože byl pacient spastický, zvolily jsme na začátku zklidňující somatickou stimulaci. V souvislosti se zavedenou tracheotomickou kanylou jsme denně prováděly masáž stimulující dýchání a kontaktní dýchání. V oblasti polohování jsme využívaly nejvíce polohu hnízda a mumie. Součástí ošetrovatelské péče je samozřejmě i stimulace zraku, sluchu, hmatu a chutě.

Díky výborné spolupráci s rodinou máme k dispozici mnoho pomůcek, které pacient využíval před nehodou. Vkládáme mu do rukou například řídítka od jízdního kola i se zvonkem, máme k dispozici jeho trička, fotografie a kosmetiku. Na pokoji má k dispozici také televizor, kde mu pouštíme jeho oblíbené sportovní přenosy. Využíváním prvků bazální stimulace se zvolna zlepšoval celkový stav pacienta. Pomocí zklidňující somatické masáže postupně odeznělo vysoké svalové napětí v končetinách. Masáž stimulující dýchání měla pozitivní efekt na prohloubení a zkvalitnění dýchání. Na pacientovi jsou patrné projevy libosti, je klidnější, uvolněnější. Orální stimulací jsme dosáhly občasných poknutí při použití oblíbených nápojů, kávy nebo piva. Při podávání stravy do PEG nemluvíme obecně o nutriční výživě, ale používáme slovní motivaci v názvech oblíbených pokrmů, například svíčková s knedlíkem.

Manželka s rodinou zakoupili panu S. T. speciální invalidní vozík, aby mohl změnit prostředí a získávat podněty i mimo jednotku DIOP, kde není zajištěno soukromí v plné míře z důvodu přítomnosti dalších pacientů. Takto má rodina možnost trávit čas se svým příbuzným v areálu nemocnice, kde jsou pro tyto účely hezké parky s lavičkami. Než paci-

ent usedl na vozík, začaly jsme postupně provádět vestibulární stimulaci a připravovat ho na změnu polohy. Ze začátku se projevovala u pacienta nejistota, měl zvýšenou sekreci z tracheotomické kanyly, špulil rty, končetiny byly ve flexi. Postupným navčičováním za využití konceptu bazální stimulace jsme docílily změny v prožitku této aktivity u pacienta. Pocit nejistoty zmizel a projížďka parkem se stala příjemnou záležitostí.

Využívání prvků bazální stimulace vede u pacientů s apalickým syndromem ke změnám ve vnímání současného života. Přestože se může zdát, že jsou tyto změny celkem nepatrné, pro pacienta a jeho příbuzné či blízké osoby hraje klíčovou úlohu v motivaci pro zvládnutí této náročné životní situace. V práci zdravotnického pracovníka je důležité nezapomínat, kdo pacient je, co prožil, chápat jeho individualitu a respektovat ho.

INZERCE

INSTITUT Bazální stimulace®, s. r. o.

vzdělávací instituce akreditovaná

Ministerstvem zdravotnictví České republiky
Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky

Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
Ministerstvem zdravotnictví Slovenské republiky

Člen Mezinárodní asociace Bazální stimulace / Smluvní partner Slovenské komory sester a porodních asistentek
Člen profesní asociace lektorů mezinárodně akreditovaných (PALMA)

Koncept BS zavádíme v ČR i SR 14 let, účastníme se mezinárodních projektů, využíváme naše cenné zkušenosti a podílíme se na podpoře a rozvoji přímé péče ve zdravotnických i sociálních službách, stejně jako na výzkumu v této oblasti i v mezinárodním měřítku.

Nabízí akreditované vzdělávací programy:

- Základní akreditované kurzy Bazální stimulace® (24 hod.) 14 kreditů
- Prohlubující akreditované kurzy Bazální stimulace® (8 hod.) 4 kredity
- Nastavbové akreditované kurzy Bazální stimulace® (16 hod.) 8 kreditů
- Sexualita seniorů (8 hod.) 4 kredity

INSTITUT Bazální stimulace®, s. r. o. zajišťuje:

- Supervize proškolených pracovišť s odborným poradenstvím a certifikací pracovišť
- Národní kongresy Bazální stimulace® s mezinárodní účastí
- Odbornou literaturu konceptu Bazální stimulace®

Podrobné informace o obsahu akreditovaných vzdělávacích programů a přehled termínů otevřených kurzů naleznete na www.bazalni-stimulace.cz.
Tyto vzdělávací programy poskytujeme také zařízením tzv. „na klíč“ (In-house).